

Holdninger til eldre 2013

- En temperaturmåling på folks syn på eldre i og utenfor arbeidslivet

Innhold

<i>Innledning</i>	s. 2
<i>Holdninger til eldre i arbeidslivet</i>	s. 3
<i>Holdninger til eldre utenfor arbeidslivet</i>	s. 5
<i>Positive holdninger til eldre</i>	s. 6
<i>Aldersdiskriminering forekommer</i> ..	s. 7
<i>Behov for mer kunnskap</i>	s. 7

Innledning

Denne brosjyren er en kortversjon av rapporten *Holdninger til eldre 2013*. Både brosjyren og rapporten kan lastes ned eller bestilles på Statens seniorråds nettside www.seniorporten.no.

Statens seniorråd mener det er behov for mer kunnskap og forskning om aldersdiskriminering. Derfor tok rådet initiativ til *Holdninger til eldre 2013*.

Undersøkelsen ble gjennomført på telefon i februar 2013 blant et representativt utvalg på 1000 personer. Respondentene ble bedt om å ta stilling til hvor enig eller uenig de var i 14 påstander om eldre.

Eksempel: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstand?

Personer over 75 bør miste retten til å kjøre bil.

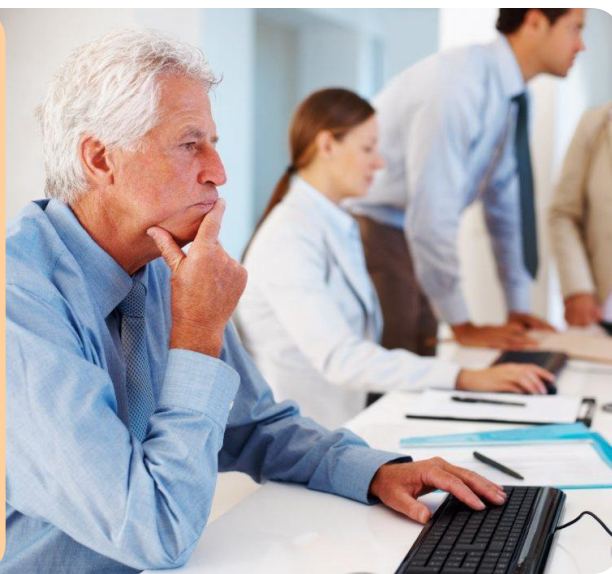
- Helt enig
- Nokså enig
- Både og
- Nokså uenig
- Helt uenig
- Vet ikke

Av formidlingshensyn er svarkategoriene «nokså enig» og «helt enig» slått sammen til «enig» i brosjyrens tekst. Tilsvarende er svarkategoriene «nokså uenig» og «helt uenig», slått sammen til «uenig». Nøyaktige fordelinger på hver enkelt svarkategori finnes i figurer og tabeller.

Holdninger til eldre i arbeidslivet

4 påstander omhandlet holdninger overfor eldre i arbeidslivet.

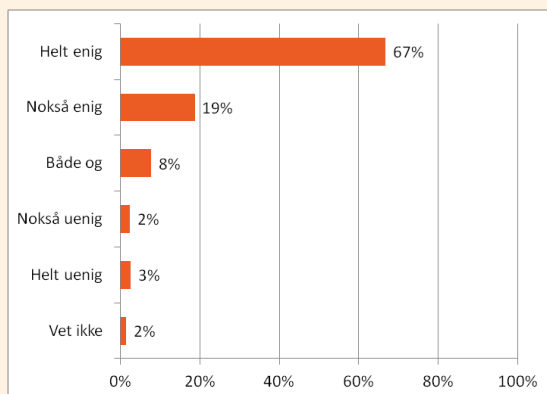
1. Arbeidstakere over 50 år gjør som regel en like god jobb som arbeidstakere under 50 år.
2. Arbeidstakere bør kunne fortsette i samme jobb så lenge de selv ønsker, såfremt de utfører den tilfredsstillende.
3. Ved nedbemanninger bør ansatte som har rett til å motta pensjon sies opp først.
4. Arbeidstakere over 50 år har ofte større problemer med å oppdatere og omstille seg enn personer under 50 år.

Eldre arbeidstakere gjør en like god jobb som yngre arbeidstakere

Hele 86 prosent er enig i at arbeidstakere over 50 år som regel gjør en like god jobb som yngre arbeidstakere. Kun 5 prosent er uenig.

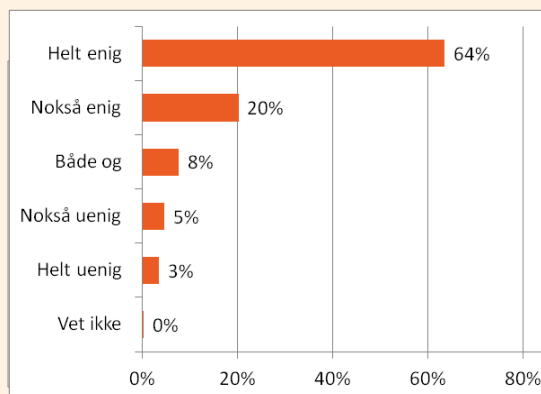
Figur 1: Arbeidstakere over 50 år gjør som regel en like god jobb som arbeidstakere under 50 år.

Ansatte bør kunne fortsette i arbeidslivet så lenge de selv ønsker

Hele 84 prosent er enig at arbeidstakere bør kunne fortsette i samme jobb så lenge de selv ønsker, såfremt de utfører den tilfredsstillende. Kun 8 prosent er uenig.

Figur 2: Arbeidstakere bør kunne fortsette i samme jobb så lenge de selv ønsker, såfremt de utfører den tilfredsstillende.

Delte oppfatninger om ansatte som har rett til å motta pensjon bør sies opp først

39 prosent er enig i at ansatte som har rett til å motta pensjon bør sies opp først ved nedbemanninger. Nesten like mange (34 prosent) er uenig. 1 av 4 (26 prosent) slet med å ta stilling og svarte «Både og» eller «Vet ikke».

Arbeidstakere over 50 år har ofte større problemer med å oppdatere og omstille seg

43 prosent er enig i at arbeidstakere over 50 år har større problemer med å oppdatere og omstille seg enn yngre arbeidstakere. 35 prosent er uenig. Dette var tilsynelatende det mest negative funnet i undersøkelsen. Derfor kontrollerte vi hvordan de 43 prosent som var enige svarte på andre påstander. Det viste seg at disse ikke ga svar som kunne tolkes som negative overfor eldre på andre påstander, for eksempel mener de at eldre ansatte likevel gjør en like god jobb som yngre ansatte.

Tabell 1: Påstand 3 og 4 om arbeidslivet

<i>Ved nedbemanninger bør ansatte som har rett til å motta pensjon sies opp først.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
19 %	20 %	20 %	15 %	19 %	6 %	99 %
<i>Arbeidstakere over 50 år har ofte større problemer med å oppdatere og omstille seg enn personer under 50 år.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
15 %	28 %	21 %	18 %	17 %	2 %	101 %

Holdninger til eldre utenfor arbeidslivet

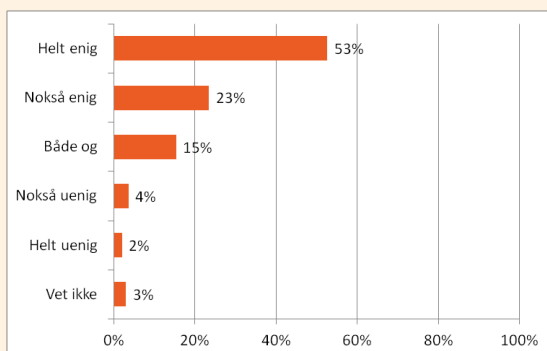
8 påstander omhandlet holdninger overfor eldre utenfor arbeidslivet.

1. Pensjonister utfører ofte nyttige oppgaver for andre.
2. De fleste eldre kan lære seg å bruke nettbank.
3. Personer over 75 år bør miste retten til å kjøre bil.
4. Pensjonister fortjener å trekke seg tilbake, tenke på seg selv og nyte livet.
5. Personer over 80 år bør ha samme rett til kostbare helseoperasjoner som resten av befolkningen.
6. De fleste pensjonister har ganske dårlig råd.
7. De fleste pensjonister har god helse.
8. Det burde være flere pensjonister i kommunestyre og fylkesting og på Stortinget.

Pensjonister utfører ofte nyttige oppgaver for andre

76 prosent er enig i at pensjonister ofte utfører nyttige oppgaver for andre. Kun 6 prosent er uenig.

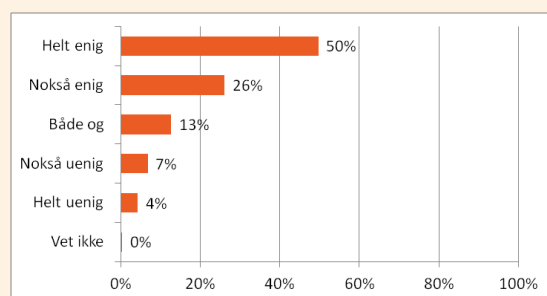
Figur 3: Pensjonister utfører ofte nyttige oppgaver for andre.

De fleste eldre kan lære seg å bruke nettbank

76 prosent er enig i at de fleste eldre kan lære seg nettbank. 11 prosent er uenig.

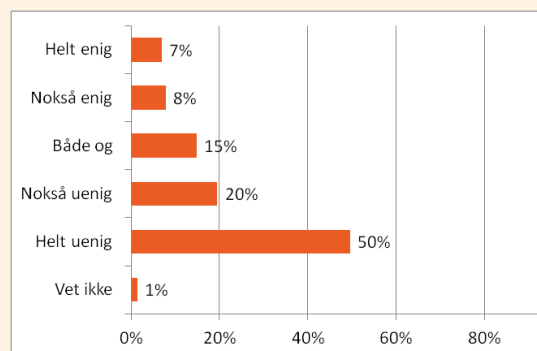
Figur 4: De fleste eldre kan lære seg å bruke nettbank.

Personer over 75 år bør få beholde retten til å kjøre bil

70 prosent er uenig i at personer over 75 år bør miste retten til å kjøre bil. 15 prosent er enig.

Figur 5: Personer over 75 år bør miste retten til å kjøre bil.

Pensjonister fortjener å trekke seg tilbake, tenke på seg selv og nyte livet

70 prosent er enig i at pensjonister fortjener å trekke seg tilbake, tenke på seg selv og nyte livet. 13 prosent er uenig.

Eldre over 80 år bør ha samme rett til kostbare operasjoner

68 prosent er enig i at personer over 80 år bør ha samme rett til kostbare helseoperasjoner som resten av befolkningen. 15 prosent er uenig.

De fleste pensjonister har ikke dårlig råd

50 prosent er uenig i at de fleste pensjonister har ganske dårlig råd. 18 prosent er enig.

De fleste pensjonister har ganske god helse

49 prosent er enig i at de fleste pensjonister har god helse. Kun 9 prosent er uenig.

Det bør være flere pensjonister i folkevalgte organer

Det er flere som er enig enn uenig i at det bør være flere pensjonister i kommunestyre og fylkesting og på Stortinget. 42 prosent er enig og 31 prosent er uenig.

Tabell 2: Påstand 3-8 utenfor arbeidslivet

<i>Pensjonister fortjener å trekke seg tilbake, tenke på seg selv og nyte livet.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
48 %	22 %	15 %	7 %	6 %	1 %	99 %
<i>Personer over 80 år bør ha samme rett til kostbare helseoperasjoner som resten av befolkningen.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
48 %	20 %	16 %	11 %	4 %	2 %	101 %
<i>De fleste pensjonister har ganske dårlig råd.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
8 %	10 %	27 %	30 %	20 %	4 %	99 %
<i>De fleste pensjonister har ganske god helse.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
16 %	33 %	38 %	7 %	2 %	5 %	101 %
<i>Det burde være flere pensjonister i kommunestyre og fylkesting og på Stortinget.</i>						
Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	SUM
20 %	22 %	24 %	19 %	12 %	5 %	102 %

Positive holdninger til eldre

Undersøkelsen viser at nordmenn har overveiende positive holdninger til eldre. Det er flere som gir uttrykk for positive enn negative holdninger til eldre. Det gjelder for alle aldersgrupper, begge kjønn, alle inntektsgrupper og alle utdanningsnivåer.

Det er svært få som kan sies å ha et sett med negative holdninger overfor eldre, dvs. at deres svar på flere påstander er gjennomgående negative overfor eldre. Svar på en påstand som tilsynelatende kan oppfattes som en negativ holdning overfor eldre, avkreftes som regel ved at samme respondent på en annen påstand avgir svar som kan tolkes som en positiv holdning overfor eldre. Det er langt flere og sterkere

eksempler på at positive holdninger blir bekreftet ved at ett og samme individ svarer positivt overfor eldre på flere påstander.

Eksempel: Det er 15 prosent som er enig i at personer over 75 år bør miste retten til å kjøre bil og 15 prosent som er uenig i at personer over 80 år skal ha samme rett til kostbare operasjoner som resten av befolkningen, men det er kun 3 prosent som mener begge deler.

Aldersdiskriminering forekommer

Til tross for de overveiende positive holdningene i denne undersøkelsen, så viser den dessverre også at aldersdiskriminering forekommer både i og utenfor arbeidslivet.

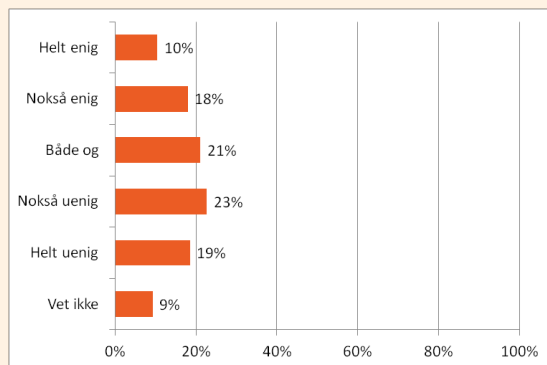
Respondentene ble bedt om å ta stilling til to påstander om omfanget av aldersdiskriminering, en om arbeidslivet og en generell.

1. Arbeidstakere over 50 år blir ofte diskriminert i arbeidslivet.
2. Diskriminering av eldre er ganske vanlig i Norge.

3 av 10 mener at arbeidstakere over 50 år ofte blir diskriminert

Det er flere som er uenig enn enig i at arbeidstakere over 50 år ofte blir diskriminert i arbeidslivet. 42 prosent er uenig og 28 prosent er enig.

Figur 6: Arbeidstakere over 50 år blir ofte diskriminert i arbeidslivet.

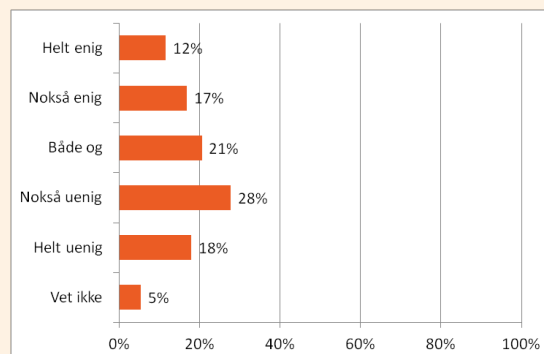

Kjønn, alder, inntekt og utdanningsnivå påvirker hvor berørt og opptatt man er av aldersdiskriminering i arbeidslivet. Blant dem som mener at aldersdiskriminering er et problem i arbeidslivet, er det en overvekt av kvinner, personer over 50 år, personer med kort utdanning og personer med lav inntekt.

3 av 10 mener at diskriminering av eldre er ganske vanlig i Norge

Det er flere som er uenig enn enig i at diskriminering av eldre er ganske vanlig i Norge. 46 prosent er uenig og 29 prosent er enig.

Figur 7: Diskriminering av eldre er ganske vanlig i Norge.

Alder påvirker ikke synet på omfanget av generell aldersdiskriminering, men det gjør kjønn, inntekt og utdanningsnivå. Kvinner, personer med kort utdanning og personer med lav inntekt, er overrepresentert blant dem som mener at aldersdiskriminering er ganske vanlig i Norge. Personer over 50 år svarer likt som øvrige aldersgrupper.

Behov for mer kunnskap

Holdninger til eldre 2013 er en temperaturmåling på folks holdninger til eldre og forekomsten av aldersdiskriminering. Den viser at holdningene er positive, men også at diskriminering av eldre forekommer. Statens seniorråd mener derfor at det er behov for mer kunnskap om holdninger til eldre og aldersdiskriminering.

Holdninger til eldre 2013

Utgitt av Statens seniorråd, mai 2013

Denne brosjyren finner du som pdf-fil på
Statens seniorråds hjemmeside:

www.seniorporten.no

Grafisk design: Allkopi

Foto: Shutterstock

Trykk: NAV Printsenteret

ISBN 978-82-998757-7-6

Statens seniorråd

Postboks 7077 St Olavs plass
0130 Oslo

Tlf: 21 07 19 40
E-post: postmottak@statens.seniorrad.no
www.seniorporten.no